שם: _____ כיתה: _____ תאריך הגשה: _____

מולדת וגאוגרפיה · כיתה ו' · עבודה מסכמת

עבודה מסכמת: מזג האוויר

מה עושים? בעבודה שישה פרקים. בכל פרק יש הסבר קצר ומשימות. עונים במשפטים שלמים, בלשון שלכם.

איך נבדקת העבודה? לפי מחוון של 100 נקודות: נכונות התשובות, שימוש במושגים, יומן מזג האוויר, קריאת המפה, התוצר בפרק ו' וסדר והגשה.

מקורות מומלצים: אתר השירות המטאורולוגי (ims.gov.il), אטלס בית הספר, תחזית מזג האוויר בחדשות.

פרק א: מזג אוויר ואקלים

מזג אוויר הוא מצב האוויר במקום מסוים ובזמן מסוים: היום, מחר, הבוקר. הוא יכול להשתנות תוך שעות.

אקלים הוא מזג האוויר האופייני למקום לאורך שנים רבות. בדרך כלל מחשבים ממוצעים על פני 30 שנה. למשל, השירות המטאורולוגי עדכן את ממוצעי הגשם לשנים 1991-2020.

1. הסבירו במילים שלכם את ההבדל בין מזג אוויר לאקלים, ותנו דוגמה לכל אחד.

_____

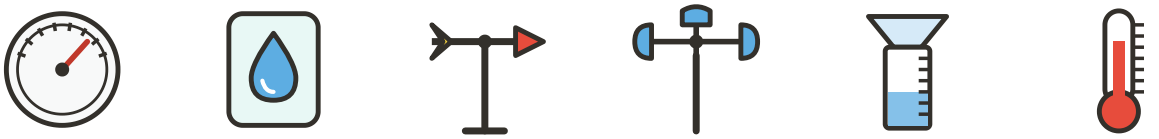
_____

_____

2. לפניכם שישה משפטים. סמנו ✓ בעמודה המתאימה.

משפט	מזג אוויר	אקלים
מחר צפוי גשם בצפון הארץ.	☐	☐
בישראל הקיץ חם ויבש והחורף גשום.	☐	☐
הבוקר נשבה רוח חזקה בירושלים.	☐	☐
באילת יורד מעט מאוד גשם בכל שנה.	☐	☐
ביום שלישי היו 31 מעלות בתל אביב.	☐	☐
בצפון הארץ יורד בממוצע יותר גשם מאשר בדרום.	☐	☐

פרק ב: מרכיבי מזג האוויר ומכשירי המדידה

מדחום | מד גשם | מד רוח | שבשבת | מד לחות | ברומטר

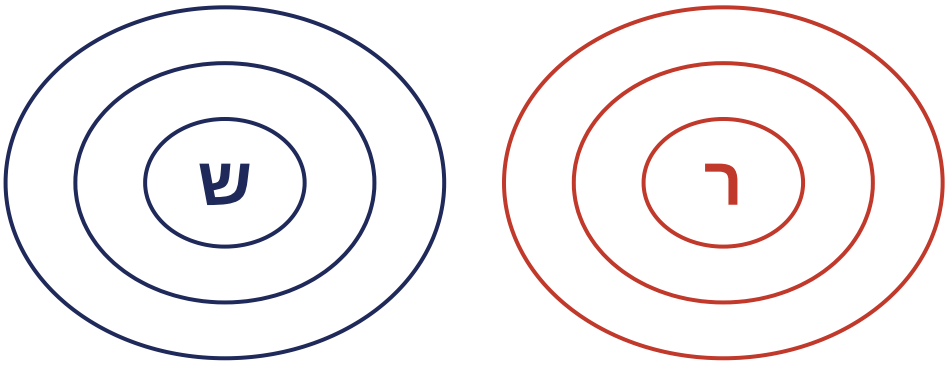
3. השלימו את הטבלה. השורה הראשונה מלאה לדוגמה.

מרכיב	מה הוא מתאר?	יחידת מידה	מכשיר מדידה
טמפרטורה	כמה חם או קר האוויר	מעלות צלזיוס (°C)	מדחום
משקעים			
רוח			
לחות			
לחץ אוויר			

4. משקעים הם לא רק גשם. כתבו שלושה סוגים נוספים של משקעים.

---

5. לחץ אוויר: ליד אזור של לחץ נמוך (שקע ברומטרי) יש בדרך כלל עננים וגשם, וליד אזור של לחץ גבוה (רמה ברומטרית) מזג האוויר בדרך כלל יציב ונאה. בשרטוט: באיזה אזור, א או ב, סביר יותר שירד גשם? נמקו.

אזור א אזור ב

פרק ג: יומן מזג אוויר (חמישה ימים)

במשך חמישה ימי לימודים, באותה שעה בכל יום, רשמו את מזג האוויר. אפשר להיעזר במדחום בחצר בית הספר, בתצפית בעיניים ובתחזית בחדשות או באתר השירות המטאורולוגי. ציינו בכל יום את המקור.

6. מלאו את היומן.

יום ותאריך	שעה	טמפרטורה (°C)	עננות (בהיר / מעונן חלקית / מעונן)	רוח (חלשה / בינונית / חזקה)	גשם (כן / לא)	מקור המידע

7. באיזה יום היה הכי חם ובאיזה הכי קר? מה ההפרש בין הטמפרטורות?

8. האם מזג האוויר השתנה במשך השבוע? תארו את השינוי בשני משפטים.

_____

_____

פרק ד: מזג האוויר בישראל בעונות השנה

ברוב שטחי ישראל, בצפון ובמרכז, שורר **אקלים ים-תיכוני**: חורף גשום ומתון וקיץ חם ויבש. בדרום ובמזרח האקלים **צחיח למחצה** ו**מדברי**, ויורד מעט מאוד גשם.

כמויות הגשם יורדות **מצפון לדרום** ו**ממערב למזרח**. הקו של 200 מ"מ גשם בשנה נקרא **גבול הצחיחות**: מדרום ומזרח לו קשה לגדל גידולים בלי השקיה.

בחלוקה המטאורולוגית המקובלת (גם בפרסומי השירות המטאורולוגי) יש ארבע עונות: קיץ (יוני-אוגוסט), סתיו (ספטמבר-נובמבר), חורף (דצמבר-פברואר) ואביב (מרץ-מאי). בסתיו ובאביב, **עונות המעבר**, יש לפעמים ימי **שרב**: ימים חמים ויבשים במיוחד.

9. השלימו את הטבלה: מה מזג האוויר האופייני בכל עונה במרכז הארץ?

עונה	חודשים	טמפרטורה (חם / נעים / קר)	גשם (הרבה / מעט / אין)	לבוש מתאים
קיץ	יוני-אוגוסט			
סתיו	ספטמבר-נובמבר			
חורף	דצמבר-פברואר			
אביב	מרץ-מאי			

10. לפניכם ממוצע רב-שנתי של כמות הגשם בשנה (הלמ"ס): צפת 671 מ"מ, תל אביב 583 מ"מ, חיפה 537 מ"מ. באילת ירדו בשנת הגשם 2024/25 רק 3 מ"מ. סרטטו גרף עמודות של ארבעת המקומות.

11. מה אפשר ללמוד מהגרף על כמויות הגשם מצפון לדרום? ולמה הנתון של אילת שונה משאר הנתונים (שימו לב: שנה אחת או ממוצע)?

פרק ה: קריאת מפת תחזית

תחזית לדוגמה ליום חורף (בדויה, לתרגול בלבד): הערים מסודרות מצפון לדרום.

קריית שמונה 9°-16°	**חיפה** 13°-19°	**תל אביב** 14°-21°
ירושלים 8°-14°	**באר שבע** 10°-21°	**אילת** 16°-27°

מקרא: בהיר · מעונן חלקית · גשם · רוח חזקה. המספרים: טמפרטורת מינימום ומקסימום ב-°C.

12. באילו ערים צפוי גשם? באיזה אזור בארץ הן נמצאות?

13. באיזו עיר הטמפרטורה הגבוהה ביותר, ובאיזו הטמפרטורה הנמוכה ביותר? מה ההפרש ביניהן?

14. בירושלים קר יותר מאשר בתל אביב, למרות שהיא לא רחוקה. הציעו הסבר (רמז: גובה).

15. אתם מתכננים טיול לאילת ביום הזה. מה תארזו? נמקו לפי התחזית.

פרק ו: תוצר מסכם ורפלקציה

16. בחרו תוצר אחד: (א) מהדורת חזאי קצרה (דקה-שתיים, בכתב או מוקלטת) לפי היומן שלכם; (ב) כרזה "מזג האוויר בישראל בארבע עונות"; (ג) דגם של מכשיר מדידה פשוט מחומרים בבית (למשל מד גשם מבקבוק) עם הסבר. התוצר צריך לכלול לפחות ארבעה מושגים מהעבודה.

---

17. רפלקציה: מה היה הכי מעניין בעבודה? מה היה קשה ואיך התמודדתם?
